

Toelichting voor docenten

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2011

Verantwoording

© 2011 Stichting Aardrijkskunde Olympiade Nederland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze opgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

Auteurs en screeners: Rob Adriaens, Sigrid Ettema, Hans Maas, Harrie Mennen

Advies: Arij Eijsberg, Bruno van Erp Taalman Kip, Maarten Kimmel,
Thomas de Leeuw, Ruud van Roon, Lody Smeets, Lieuwe Veerman

Eindredactie: Rob Adriaens

Vormgeving omslag: Studio Oude Vrielink bv

Vormgeving binnenwerk: afdeling MMS Cito en Rita Kleise

De Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2011 wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

C.M. Kan-Instituut voor onderwijs in Geografie en Planologie en Internationale
Ontwikkelingsstudies, FMG-UvA

Cito, Instituut voor Toetsontwikkeling

Educatieve Hogeschool van Amsterdam

EPN, educatieve uitgeverij, Houten

Faculteit Aard- en Levenswetenschappen, Vrije Universiteit Amsterdam

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht

Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Hogeschool voor Arnhem en Nijmegen, Instituut voor Leraar en School

Hogeschool Utrecht, Archimedes Lerarenopleiding

Hogeschool Rotterdam

KNAG, Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap

Noordhoff uitgevers, Groningen

Radboud Universiteit Nijmegen

Saxion Hogescholen, Deventer en Enschede

SLO, Nationaal expertisecentrum voor leerplanontwikkeling

Toelichting voor docenten

Eindronde Nationale Aardrijkskunde Olympiade 2011

Aanwijzingen voor de corrector

Algemene regels

1. De correctiecommissie past het scoringsvoorschrift toe.
2. De correctiecommissie bepaalt de eindscore.
3. De correctiecommissie van de Olympiade bepaalt de rangorde van de kandidaten, die deelnemen aan de eindronde.
4. De uitslagen van voorronde en eindronde zijn bindend. Deelname aan de Olympiade impliceert aanvaarding van deze condities.

Scoringsregels

1. De corrector vermeldt de scores per (deel)vraag in de kantlijn van het werk. De totaalscore van iedere kandidaat wordt op een aparte lijst vermeld.
2. Bij het scoren van een onderdeel van het schriftelijk werk zijn alleen hele punten geoorloofd. Een toegekende score kan nooit lager zijn dan 0.
3. Een volledig juiste beantwoording van een vraag levert het aantal punten op dat in het antwoordmodel als maximumscore staat aangegeven.
4. Voor het schriftelijk werk kunnen maximaal 65 scorepunten toegekend worden.
5. Indien een gegeven antwoord niet in het antwoordmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist gekwalificeerd kan worden, moet het aantal beschikbare punten geheel of gedeeltelijk aan het gegeven antwoord worden toegekend naar analogie of in de geest van het antwoordmodel.
6. Indien in een gegeven antwoord een gevraagde verklaring, uitleg of berekening ontbreekt, dan wel foutief is, kunnen geen punten worden toegekend, tenzij in het antwoordmodel anders is aangegeven.
7. Bij de 'uitlegvragen' wordt gelet op de volledigheid van de uitleg. Bij een volledige uitleg moet een oorzaak en een gevolg worden gegeven als dit in de vraag is aangegeven. Voor zo'n volledige uitleg zijn meestal 2 scorepunten te verdienen. Bij een 'beredeneervraag' moet het antwoord uit een aantal stappen bestaan. Het aantal stappen correspondeert met het aantal scorepunten. Voor een uitleg of redenering die gedeeltelijk juist is, kan de beoordelaar 1 scorepunt toekennen.
8. Indien in het antwoordmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
9. Indien een kandidaat bij een opsomming meer antwoorden geeft dan er expliciet gevraagd worden, dan komen alleen de eerst gegeven antwoorden voor beoordeling in aanmerking.
10. Bij sommige vragen moet er eerst een keuze gemaakt worden die vervolgens toegelicht/ beargumenteerd moet worden. Vaak wordt er dan voor deze keuze geen score toegekend maar wel voor een juiste / passende toelichting / argumentatie.

Het verdient aanbeveling de correctie van het werk per vraag uit te voeren en tijdens de scoringsprocedure de volgorde van de antwoordbladen enkele keren te wijzigen. Dit om ongewenste beoordelingseffecten tegen te gaan.

A Voedselcrisis; een bittere nasmaak?

1 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- een deel van de voedselproductie nu gebruikt wordt als (bio)brandstof, 1
- waardoor er een kleiner aanbod van voedsel op de wereldmarkt is (en de voedselprijzen zullen stijgen) 1

2 maximumscore 1

de sterk tegenvallende graanoogst in Rusland in 2010

3 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- de arme bevolking een relatief groot deel van het inkomen besteedt aan het kopen van voedsel 1
- door de stijgende voedselprijzen houden ze (nog) minder geld over voor andere bestedingen 1

4 maximumscore 1

Naarmate een land rijker is, is het aandeel dierlijke eiwitten in het dagelijkse dieet hoger / naarmate een land armer is, is het aandeel dierlijke eiwitten in het dagelijkse dieet lager.

5 maximumscore 2

- sociaal-culturele reden: rijst is traditioneel het belangrijkste voedselgewas in India 1
- demografisch: de grote bevolkingsomvang van India (waardoor de consumptie heel hoog is) 1

6 maximumscore 3

Uit de redenering moet blijken dat

- door de snelle economische ontwikkeling / de toegenomen welvaart meer mensen in China en India vlees zijn gaan eten 1
- en er is meer energie / veevoer nodig voor de productie van vlees, 1
- zodat de voedselcrisis er door wordt versterkt 1

7 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- voor de productie van veevoer grote stukken van de beste landbouwgrond in periferielanden worden gebruikt, 1
- zodat er een tekort aan voedsel / landbouwgrond voor de zelfvoorzienende boeren ontstaat 1

B De aardbeving bij Japan

1 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- de Pacifische plaat en de Euraziatische plaat betrokken waren 1
- waarbij de Pacifische plaat onder de Euraziatische plaat schoof 1

2 maximumscore 1

Naarmate de afstand tot de trog toeneemt, ligt de aardbevingshaard dieper.

3 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- bij de kust de onderkant van de golf wordt afgeremd door de bodem, 1
- waardoor de golfhoogte toeneemt (en de golflengte afneemt) 1

4 maximumscore 1

- Nee 0 punten
- De golfbeweging heeft zich door het water verplaatst (dus niet het water, maar de golfbeweging heeft in 22 uur ongeveer 15.000 km afgelegd).

5 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- wanneer een oceanische plaat verder onder een andere plaat schuift, er meer wrijving optreedt / meer weggedoken materiaal kan smelten, 1
- waardoor er meer aanvoer van magma richting het aardoppervlak ontstaat 1

6 maximumscore 2

- Japan heeft zelf weinig brandstoffen / Japan heeft een groot energietekort 1
- Kaartblad 200/201 1

7 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste oorzaken zijn:

- Japan heeft veel meer geïnvesteerd in evacuatieplannen / rampenoefeningen.
- In Japan wordt meer aardbevingsbestendig gebouwd.
- Hulpverlening kwam in Japan sneller op gang / was in Japan beter georganiseerd (waardoor er minder doden vielen als gevolg van indirecte gevolgen van de aardbeving).

per juiste oorzaak 1

C De tweede Deltacommissie

1 maximumscore 2

- De huidige strategie: het handhaven van de basiskustlijn / de kustlijn zoals die was op 1 januari 1990 1
- De tweede Deltacommissie stelt voor uitbouw van de kust te onderzoeken, omdat door deze maatregel de kust voor langere tijd kan worden beschermd 1

2 maximumscore 2

- Maatregelen die ruimte voor de rivier maken: deze maatregelen zijn nodig, omdat er vaker een hogere piekafvoer in de rivieren verwacht wordt / Het versterken of verhogen van de rivierdijken: deze maatregelen zijn nodig om het overstromingsrisico niet te groot te laten worden 1
- Maatregelen die de rivier bevaarbaar houden: deze maatregelen zijn nodig, omdat er ook vaker een lage afvoer in de rivieren verwacht wordt 1

3 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste bijkomende voordelen zijn:

- Er is dan meer zoetwater beschikbaar voor drinkwater / voor de landbouw.
- Er is dan meer zoetwater beschikbaar om het opdringen van zout water tegen te gaan / om watergangen door te spoelen.
- Het blijft dan mogelijk om water te spuien op de Waddenzee.

per juist voordeel 1

4 maximumscore 3

- langs de IJssel / het Ketelmeer 1

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Bij een peilstijging van het IJsselmeer kan het water in de IJssel / het Ketelmeer worden opgestuwd, 1
- waardoor er risico op overstromingen kan ontstaan. 1

5 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste redenen zijn:

- De dijken rond deze meren hoeven dan niet ook versterkt te worden.
- Buitendijks bouwen blijft dan mogelijk.
- Daardoor zijn er meer kansen voor natuur.

per juiste reden 1

6 maximumscore 3

- diepe polders / droogmakerijen 1

Een voorbeeld van een juiste redenering is:

- In West-Nederland is een steeds groter deel van het oppervlak verhard, 1
- waardoor regenwater de grond niet kan instromen en tijdelijk ergens geborgen moet worden. 1

D Chinezen in Zuidoost-Azië

1 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Deze provincies liggen het dichtst bij Zuidoost-Azië 1
- Deze provincies zijn het sterkst verstedelijkt, en de migranten waren handelaren, geen boeren 1

2 maximumscore 2

Uit de verklaring moet blijken dat

- ze vooral langs de kust én in de grote steden wonen, 1
- omdat het daarvandaan het makkelijkst handelen is 1

3 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste reden zijn:

- Omdat de religie / cultuur op het vasteland meer lijkt op die van de Chinezen.
- Omdat met name de Indonesische overheid de Chinese cultuur heeft onderdrukt.

4 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- De Chinezen zijn vooral werkzaam in de handel 1
- en door de toegenomen welvaart in beide gebieden zal er meer vraag naar goederen zijn (en dus meer handel). 1

E Multimedia

1 maximumscore 1

B (Noorwegen)

2 maximumscore 1

1A - 2C - 3D - 4F - 5B - 6E

3 maximumscore 2

C (Londen)

4 maximumscore 1

A

5 maximumscore 1

C

6 maximumscore 1

B en C

Opmerking

Alleen als beide antwoorden goed zijn, kan één scorepunt worden toegekend.

7 maximumscore 1

A = New York, B = Los Angeles, C = Washington

8 maximumscore 1

D

9 maximumscore 1

Gentrification

10 maximumscore 1

A 3 - B 7 - C 1 - D 5

Opmerking

Alleen als alle antwoorden goed zijn kan één scorepunt worden toegekend.

11 maximumscore 1

B

12 maximumscore 1

B

13 maximumscore 1

Suburbanisatie

14 maximumscore 1

D